

อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรม
องค์กรที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล

The Influence of Business Environment, Digital Technology, and
Organizational Culture on Digital Accounting Performance

ขวัญฉัตร วงศ์จันทร์ทิพย์

Khwanchat Wongjantip

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Faculty of Management Science, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: khwanchat.wo@ssru.ac.th

Received June 26, 2025; Revised July 17, 2025; Accepted July 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กร และศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลของนักบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และ 2) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลของนักบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักบัญชีที่ทำงานในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 300 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักบัญชี พบว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจอยู่ในระดับปานกลาง เทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ในระดับมาก วัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับมาก และศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กร มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล นอกจากนี้ ทั้งสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและวัฒนธรรมองค์กรส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลโดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

คำสำคัญ: การบัญชีดิจิทัล; เทคโนโลยีดิจิทัล; สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ; วัฒนธรรมองค์กร; ศักยภาพการทำงาน

Abstract

This research aims to 1) investigate the business environment, digital technology, organizational culture, and the digital accounting performance of accountants in Bangkok and its vicinity; and 2) examine the influence of business environment, digital technology, and organizational culture on digital accounting performance. This research employed a quantitative approach. A questionnaire was used as a data collection instrument from a sample of 300 accountants working in accounting firms in Bangkok and its vicinity. The statistical methods used for data analysis included percentages, means, standard deviations, and structural equation modeling. The research findings revealed that 1) the analysis of accountants' opinion levels found that business environment was at a moderate level, digital technology was at a high level, organizational culture was at a high level, and digital accounting work potential was at the highest level, and 2) the hypothesis testing results showed that business environment, digital technology, and organizational culture had direct positive influences on digital accounting performance. Furthermore, both the business environment and organizational culture had indirect positive effects on digital accounting performance through the use of digital technology.

Keywords: digital accounting; business environment; digital technology; organizational culture; performance

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาทางเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) การประมวลผลแบบคลาวด์ (Cloud Computing) และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานในทุกภาคส่วน (Chaieurponsukh & Sukwattanasinitt, 2023) วิชาชีพบัญชีซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการและการตัดสินใจทางธุรกิจมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ โดยการบัญชีแบบดั้งเดิมที่เน้นการบันทึกและรายงานข้อมูลทางการเงินกำลังถูกแทนที่ด้วยการบัญชีดิจิทัลที่เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ให้กับองค์กรมากขึ้น (Kaosamang & Yangklan, 2023) การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบโดยตรงต่อศักยภาพการทำงานของนักบัญชีหลายประการ ประการแรก ลูกค้าในยุคปัจจุบันต้องการรายงานทางการเงินที่รวดเร็วแม่นยำ และเป็นปัจจุบัน ไม่ใช่รายงานรายเดือนหรือรายไตรมาสแบบเดิม ทำให้นักบัญชีต้องมีความสามารถในการใช้ระบบแบบเรียลไทม์ (Mahachanon & Wiroterat, 2024) ประการที่สอง การแข่งขันในอุตสาหกรรมทำให้องค์กรต้องการข้อมูลเพื่อการตัดสินใจที่รวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น

ซึ่งนักบัญชีต้องพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและการให้คำแนะนำเชิงกลยุทธ์ (Phromtao & Poonpool, 2024) ประการที่สาม นโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น โครงการ "Digital Accounting Firm" ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ทำให้นักบัญชีต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานใหม่ (Chaieurponsukh & Sukwattanasinitt, 2023)

แม้ว่าการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในวิชาชีพบัญชีจะมีความกว้างขวาง แต่ยังมีช่องว่างสำคัญหลายประการที่ต้องการการศึกษาวิจัย ปัญหาสำคัญ คือ ขาดความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลอย่างครอบคลุม โดยเฉพาะการศึกษาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กร กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีนักบัญชีที่ทำงานในสำนักงานบัญชีจำนวน 67,766 คน (Department of Business Development, 2024) ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สำคัญของนักบัญชีทั่วประเทศ งานวิจัยของ Rakrod et al. (2024) ระบุว่าสำนักงานบัญชีในประเทศไทยมีความเป็นดิจิทัลอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างศักยภาพที่มีอยู่กับประสิทธิภาพการทำงานจริง นอกจากนี้ งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่มุ่งเน้นการศึกษาความสัมพันธ์แบบตรงเท่านั้น โดยขาดการศึกษาอิทธิพลทางอ้อมที่สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและวัฒนธรรมองค์กรอาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพการทำงานโดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล โดยใช้แบบจำลองสมการโครงสร้างเพื่อทดสอบอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยต่างๆ ต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ผลการวิจัยจะให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในรูปของค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลและแผนภาพเส้นทางความสัมพันธ์ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพสำหรับวิชาชีพบัญชี และเป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพการบัญชีดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการข้อมูลทางการเงินและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กร และศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลของนักบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลของนักบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยนี้มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงให้เห็นถึงช่องว่างขององค์ความรู้ที่งานวิจัยนี้จะสามารถเติมเต็มได้ ดังนี้

การบัญชีดิจิทัล

การบัญชีดิจิทัลเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการทางบัญชี Ditkaew (2023) ให้คำนิยามว่าการบัญชีดิจิทัลคือการนำเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยจัดการงานด้านบัญชี ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของนักบัญชีจากการใช้ข้อมูลเอกสารจำนวนมากมาเป็นการทำงานโดยใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มความสะดวก ความถูกต้อง และความแม่นยำในการปฏิบัติงานทางบัญชี สอดคล้องกับ Rakrod et al. (2024) ที่ระบุว่าการบัญชีดิจิทัลเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นกลไกหลักในการจัดทำบัญชี การตรวจสอบ และการสื่อสารข้อมูลทางการเงิน

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจเป็นปัจจัยภายนอกองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน ซึ่งสามารถประยุกต์การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมระดับมหภาค (PESTEL Analysis) ที่พัฒนาโดย Francis Aguilar ประกอบด้วย 6 ปัจจัยหลัก ได้แก่ การเมือง (Political) เศรษฐกิจ (Economic) สังคม (Social) เทคโนโลยี (Technological) สิ่งแวดล้อม (Environmental) และกฎหมาย (Legal) แนวคิดนี้ช่วยให้องค์กรสามารถประเมินและทำความเข้าใจปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงาน (Aguilar, 1967) งานวิจัยของ Dumsiri and Channgam (2024) ศึกษาสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน พบว่า สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน อย่างไรก็ตามงานวิจัยของ Khuntong and Kalasindhu (2021) ศึกษาสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานที่มีต่อการประยุกต์ใช้การบัญชีดิจิทัลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า สภาพแวดล้อมในการดำเนินงานไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการประยุกต์ใช้การบัญชีดิจิทัล ซึ่งบริษัทจดทะเบียนแต่ละบริษัทมีทรัพยากรและขีดความสามารถที่แตกต่างกันในการรับมือกับสภาพแวดล้อมภายนอก และการประยุกต์ใช้การบัญชีดิจิทัลของบริษัทจดทะเบียนอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในมากกว่า เช่น สมรรถนะทางการบัญชีและเทคโนโลยีทางการบัญชีที่งานวิจัยนี้พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ

เทคโนโลยีดิจิทัล

Ditkaew (2023) อธิบายว่า เทคโนโลยีดิจิทัลที่สำคัญในการบัญชีดิจิทัลประกอบด้วย 5 ประเภทหลัก ได้แก่ เทคโนโลยีบล็อกเชน ปัญญาประดิษฐ์ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ เทคโนโลยีระบบคลาวด์ และระบบประมวลผลอัตโนมัติด้วยหุ่นยนต์ ที่ทำให้การทำงานทางบัญชีเปลี่ยนจากรูปแบบดั้งเดิมสู่การบัญชีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ ความถูกต้อง และความรวดเร็วมากขึ้น Porter and

Heppelmann (2014) ระบุว่า เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินธุรกิจ สร้างโอกาสและความท้าทายใหม่ให้กับองค์กรในการปรับตัวและพัฒนากลยุทธ์ทางธุรกิจ

ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovation Theory) ที่พัฒนาโดย Rogers (2003) เป็นทฤษฎีในการทำความเข้าใจกระบวนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในองค์กร การประยุกต์ใช้ทฤษฎีนี้ในการบัญชีดิจิทัลแสดงให้เห็นว่า การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้นั้นงานบัญชีไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกันทั้งหมด แต่จะมีการแพร่กระจายตามลำดับกลุ่มผู้รับนวัตกรรม 5 กลุ่ม ตั้งแต่กลุ่มผู้ริเริ่ม (Innovators) กลุ่มผู้บุกเบิก (Early Adopters) กลุ่มผู้ตามทันที (Early Majority) กลุ่มผู้ตามหลัง (Late Majority) และผู้ล่าช้า (Laggards) ตามลำดับ

ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model) ที่พัฒนาโดย Davis (1989) อธิบายพฤติกรรมในการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ในองค์กรและการทำงาน ทฤษฎีนี้ประกอบด้วย การรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness) การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) ทศนคติต่อการใช้งาน (Attitude Toward Using) และความตั้งใจในการใช้งาน (Behavioral Intention to Use) ซึ่งช่วยให้เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีดิจิทัลในงานบัญชี

วัฒนธรรมองค์กร

Taweetri (2022) ระบุว่า วัฒนธรรมองค์กร เป็นค่านิยม ความเชื่อ และรูปแบบพฤติกรรมที่รวมถึงขนบธรรมเนียมและกฎเกณฑ์การปฏิบัติ ซึ่งบุคลากรภายในองค์กรรับรู้ร่วมกันและสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น Sricharumedhiyan and Sricharumedhiyan (2019) มองว่าวัฒนธรรมองค์กรเป็นเรื่องของความเชื่อ ค่านิยม และแนวทางการปฏิบัติที่องค์กรกำหนดขึ้น ซึ่งสมาชิกในองค์กรสามารถรับรู้ได้และมีความเข้าใจที่ตรงกันในการนำหลักการปฏิบัติเหล่านั้นมาปฏิบัติ Schein (1990) ให้คำนิยามวัฒนธรรมองค์กรหมายถึงรูปแบบพื้นฐานที่กลุ่มคนสร้างขึ้นหรือพัฒนาขึ้นเพื่อใช้แก้ปัญหา โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายนอกและการทำงานร่วมกันภายในองค์กร

ทฤษฎีวัฒนธรรมองค์กรของ Edgar Schein เป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการทำความเข้าใจและวิเคราะห์วัฒนธรรมองค์กร Schein (1985) ระบุว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ซับซ้อนและมีหลายระดับ โดยแบ่งวัฒนธรรมองค์กรออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1: สิ่งประดิษฐ์ (Artifacts) เป็นวัฒนธรรมในระดับพื้นผิวที่จับต้องได้หรือสังเกตเห็นได้ง่ายที่สุด ระดับที่ 2: ค่านิยมที่แสดงออก (Espoused Values) เป็นสิ่งที่องค์กรกล่าวถึงว่าเป็นค่านิยม ความเชื่อ ปรัชญา และแนวทางปฏิบัติที่องค์กรยึดถือ และระดับที่ 3: สมมติฐานพื้นฐาน (Basic Underlying Assumptions) เป็นระดับที่ลึกที่สุดและยากที่สุดในการสังเกตและทำความเข้าใจ

กรอบแนวคิดคุณค่าการแข่งขัน พัฒนาโดย Cameron และ Quinn (2006) เพื่อทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรและประสิทธิผลขององค์กร โดยองค์การมีค่านิยม 2 ด้านหลัก โดยค่านิยมด้านที่ 1: ทิศทางการมุ่งเน้นขององค์กร แบ่งเป็นการมุ่งเน้นภายในและการบูรณาการ (Internal Focus and Integration) กับการมุ่งเน้นภายนอกและสร้างความแตกต่าง (External Focus and

Differentiation) และค่านิยมด้านที่ 2: ลักษณะการบริหารจัดการ แบ่งเป็นการบริหารงานที่เน้นความยืดหยุ่นและลักษณะเฉพาะตัว (Flexibility and Discretion) กับการบริหารงานที่เน้นความมั่นคงและการควบคุม (Stability and Control) จากค่านิยมทั้งสองด้านนี้ ทำให้เกิดวัฒนธรรมออก 4 ประเภท ได้แก่ วัฒนธรรมแบบลำดับชั้น (Hierarchy Culture) วัฒนธรรมแบบเครือญาติ (Clan Culture) วัฒนธรรมแบบความคิดสร้างสรรค์ (Adhocracy Culture) และวัฒนธรรมแบบการตลาด (Market Culture)

ศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล

Mahachanon and Wiraterat (2024) ระบุว่า ศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความเชี่ยวชาญทางการบัญชีที่หลากหลาย มีความสามารถในการติดตามเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ๆ โดยการนำมาปรับใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลกับงานทางการบัญชี สอดคล้องกับ Phromtao and Poonpool (2024) กล่าวว่า ศักยภาพนักบัญชีดิจิทัล หมายถึง นักบัญชีที่จะต้องใช้ความรู้ ความสามารถในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลและระบบบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทางการบัญชี สามารถใช้ข้อมูลการตัดสินใจได้ทันต่อยุคการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดิจิทัล

ทฤษฎีมุมมองฐานทรัพยากร (Resource-Based View) ที่พัฒนาโดย Jay Barney เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรภายในองค์กรเพื่อรักษาความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืน โดยระบุว่าทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความรู้และทักษะของบุคลากร ประสบการณ์ที่สั่งสม จะเป็นแหล่งที่มาของความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืนมากกว่าทรัพยากรที่จับต้องได้ (Barney, 1991) นอกจากนี้แนวคิดการบริหารแบบ Balanced Scorecard ที่พัฒนาโดย Robert Kaplan และ David Norton เป็นกรอบสำคัญในการวัดศักยภาพการทำงาน โดยเฉพาะในมุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนาที่เน้นที่ขีดความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ พัฒนา และสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว (Kaplan & Norton, 1992)

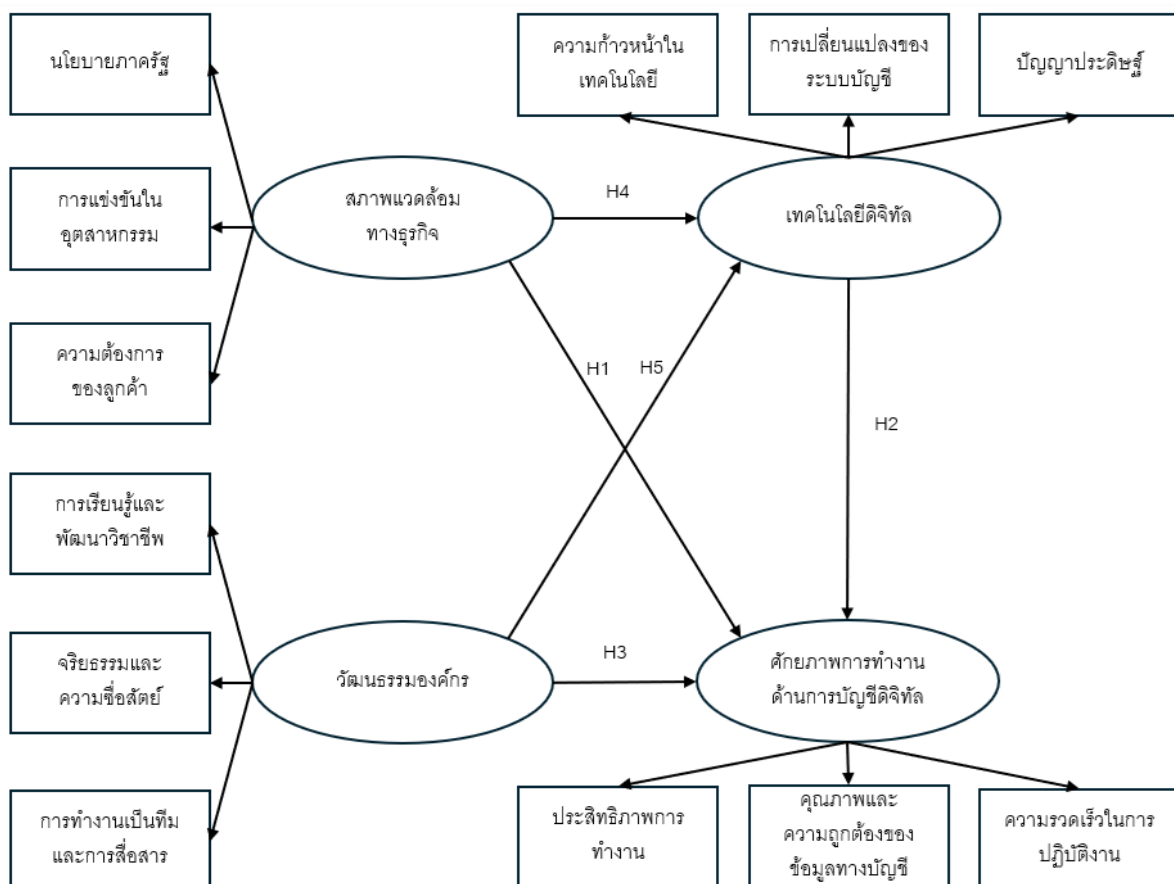
งานวิจัยของ Mahachanon and Wiraterat (2024) พบว่า ศักยภาพทางการบัญชีดิจิทัลประกอบด้วย 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะความรู้ทางวิชาชีพ การเรียนรู้เชิงพลวัต การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ทางการบัญชี และการตระหนักถึงคุณค่าจริยธรรมทางวิชาชีพ ทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชี โดยความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ทางการบัญชีมีความสัมพันธ์สูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Suwansri and Saengkhiew (2024) พบว่า ทักษะของนักบัญชีในยุคดิจิทัลมีผลกระทบเชิงบวกต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงาน โดยทักษะที่มีผลกระทบสูงสุดคือทักษะทางด้านอารมณ์การสื่อสาร รองลงมาคือทักษะทางด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม ทักษะทางด้านธุรกิจ และทักษะทางด้านความรู้ความชำนาญทางด้านวิชาชีพตามลำดับ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่มุ่งเน้นการศึกษาความสัมพันธ์แบบตรงเท่านั้น โดยขาดการศึกษาอิทธิพลทางอ้อมที่สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและวัฒนธรรมองค์กร

อาจส่งผลต่อศักยภาพการทำงานโดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล การวิจัยนี้จึงมีความจำเป็นในการเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวด้วยการพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างที่สามารถอธิบายอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยต่างๆ ต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตาม 1) ทฤษฎีมุมมองฐานทรัพยากรของ Barney (1991) 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมระดับมหภาคของ Aguilar (1967) 3) ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยีของ Davis (1989) 4) ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรมของ Rogers (2003) และ 5) ทฤษฎีวิวัฒนาการองค์กรของ Schein (1985) ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กร ตัวแปร ได้แก่ ศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ในลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจ มีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจากนักบัญชีที่ทำงานในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล วิธีดำเนินการวิจัยของงานวิจัยจะได้นำเสนอเป็นขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักบัญชีที่ทำงานในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 67,766 คน (Department of Business Development, 2024)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักบัญชีที่ทำงานในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สำหรับการพิจารณาความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาถึงขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างตาม Hair et al. (2010) โดยระบุว่าขนาดตัวอย่างที่ใช้ในซึ่งได้กำหนดขนาดเท่ากับ 10–20 คน ของจำนวนตัวแปรที่สังเกตได้ และต้องมีขนาดอย่างน้อย 200 คน ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้ทั้งหมด 12 ตัวแปร ผู้วิจัยกำหนดตัวอย่าง 20 คนต่อตัวแปรที่สังเกตได้ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยจึงเท่ากับ 240 คน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอและเหมาะสมผู้วิจัยจึงได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 300 คน

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยเริ่มจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยแบ่งประชากรในกรุงเทพมหานครตามเขต จำนวน 50 เขต และปริมณฑลอีก 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาครและใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกนักบัญชีที่ทำงานในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากนั้นใช้การสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) โดยกำหนดให้เก็บข้อมูลจากแต่ละเขตในกรุงเทพมหานคร เขตละ 5 คน และจังหวัดปริมณฑลจังหวัดละ 10 คน รวมทั้งหมด 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งพัฒนาขึ้นจากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถามแบบปิดที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Five-Point Likert Scales) และตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach, 1990) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ส่วน คือ ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร ศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล และข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ผลการตรวจสอบพบว่าทุกข้อคำถามมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเหมาะสมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ต่อมาผู้วิจัยได้ทดสอบความน่าเชื่อถือโดยนำแบบสอบถามไปใช้กับผู้ทำบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค ผลการทดสอบพบว่าแบบสอบถามทั้งชุดมีค่าความน่าเชื่อมั่นเท่ากับ 0.839 ซึ่งอยู่ในระดับสูง เนื่องจากมีค่ามากกว่า 0.70 ตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ดังนั้นแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้และเหมาะสมสำหรับการเก็บข้อมูลจริง (Silcharu, 2017)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจด้วยแบบสอบถามถูกแปลงเป็นรูปแบบตัวเลขและนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อการวิเคราะห์ต่อไป โดยผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้ในการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม และใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ในการวัดระดับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กร และศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลของนักบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้การทดสอบแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อหาปัจจัยเหตุและผลที่มีต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลของนักบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 2) ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลของนักบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละ (ความถี่) ของข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	111	37.00
หญิง	189	63.00
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	57	19.00
25 – 30 ปี	85	28.30
31 – 35 ปี	68	22.70
36 – 40 ปี	56	18.70
41 – 45 ปี	30	10.00
45 ปีขึ้นไป	4	1.30
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	15	5.00
ปริญญาตรี	213	71.00
ปริญญาโท	65	21.70
ปริญญาเอก	7	2.30
ประสบการณ์ทำงาน		
น้อยกว่า 3 ปี	76	25.30
3 – 5 ปี	72	24.00
6 – 10 ปี	82	27.40
11 – 15 ปี	43	14.30
15 ปีขึ้นไป	27	9.00
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	26	8.70
20,001 – 30,000 บาท	66	22.00
30,001 – 40,000 บาท	96	32.00
40,001 – 50,000 บาท	61	20.30
50,001 – 60,000 บาท	37	12.30
มากกว่า 60,000 บาท	14	4.70

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 มีอายุระหว่าง 25-30 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 28.30 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 27.40) และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 30,001-40,000 บาท จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00

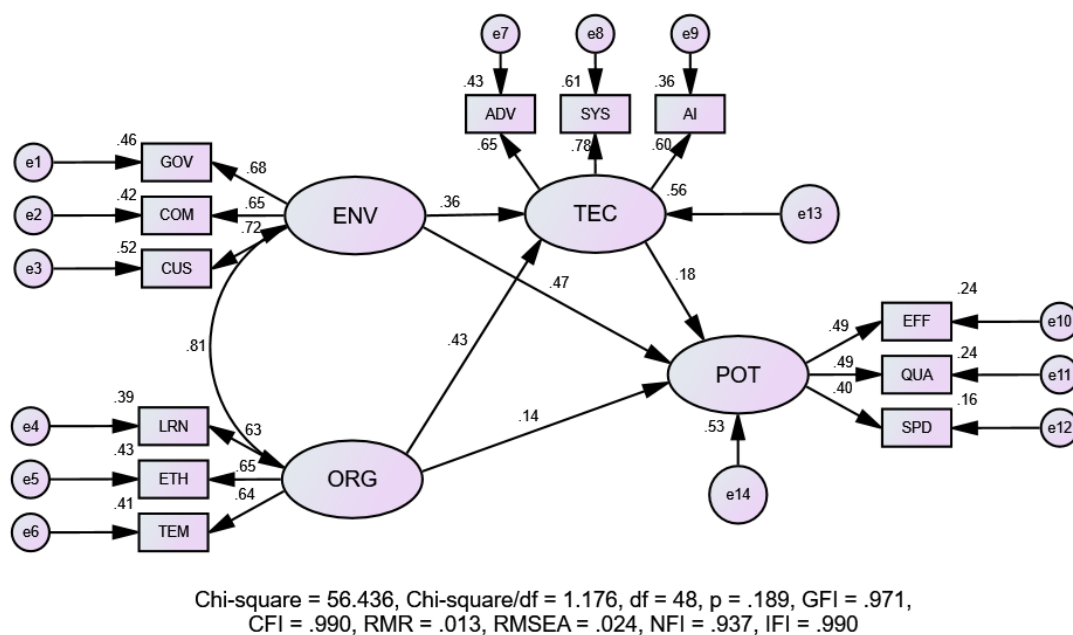
ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลของนักบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรแฝงศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล (POT) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.36 โดยตัวแปรสังเกตได้ด้านประสิทธิภาพการทำงาน (EFF) และคุณภาพและความถูกต้องของข้อมูลทางบัญชี (QUA) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.37 รองลงมาคือตัวแปรแฝงด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (TEC) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 โดยตัวแปรสังเกตได้ด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.86 ส่วนตัวแปรแฝงที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (ENV) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 โดยตัวแปรสังเกตได้ด้านนโยบายภาครัฐ (GOV) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.95 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness: SK) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง -0.5 ถึง +0.5 โดยพบว่าค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่มีค่าเป็นลบ แสดงการกระจายเบ้ไปทางขวายกเว้น นโยบายภาครัฐ (GOV) และจริยธรรมและความซื่อสัตย์ (ETH) ที่มีค่าเป็นบวกเล็กน้อย และค่าความโด่ง (Kurtosis: KU) มีค่าน้อยกว่า 8 แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ (Kline, 2005)

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปร	($\bar{X}$)	S.D.	SK	KU
สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (ENV)	3.20	.602		
นโยบายภาครัฐ (GOV)	2.95	.753	.012	-.030
การแข่งขันในอุตสาหกรรม (COM)	3.23	.758	-.003	-.334
ความต้องการของลูกค้า (CUS)	3.43	.736	-.101	.065
เทคโนโลยีดิจิทัล (TEC)	3.77	.570		
ความก้าวหน้าในเทคโนโลยี (ADV)	3.60	.696	-.409	.289
การเปลี่ยนแปลงของระบบบัญชี (SYS)	3.85	.712	-.333	-.480
ปัญญาประดิษฐ์ (AI)	3.86	.739	-.460	-.392
วัฒนธรรมองค์กร (ORG)	3.56	.574		
การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ (LRN)	3.30	.772	-.213	-.158
จริยธรรมและความซื่อสัตย์ (ETH)	3.56	.731	.020	-.304
การทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร (TEM)	3.81	.706	-.270	-.320
ศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล (POT)	4.36	.229		
ประสิทธิภาพการทำงาน (EFF)	4.37	.331	.220	-1.337
คุณภาพและความถูกต้องของข้อมูลทางบัญชี (QUA)	4.37	.327	.254	-1.277
ความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน (SPD)	4.35	.341	.474	-1.158

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน แสดงได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองสมการโครงสร้างตามสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ 1) ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) หรือค่า p-value 2) ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative χ^2) 3) ดัชนีความกลมกลืน (GFI) 4) ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) 5) ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) 6) ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) 7) ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบับรูปแบบอิสระ (NFI) และ 8) ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบับรูปแบบฐาน (IFI) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบจำลองโดยรวมแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบจำลองโดยรวม

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์ (แหล่งอ้างอิง)	ค่าดัชนีที่วัดได้	ผลการพิจารณา
χ^2	> .05 (Bollen, 1989)	.189	ผ่านเกณฑ์
Relative χ^2	< 2.00 (Hair et al. 1998, 2006)	1.176	ผ่านเกณฑ์
GFI	> .90 (Keelowsay, 2015)	.971	ผ่านเกณฑ์
CFI	> .90 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000)	.990	ผ่านเกณฑ์
RMR	< .08 (Hair et al., 2006)	.013	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< .08 (Hair et al., 1998)	.024	ผ่านเกณฑ์
NFI	> .90 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000)	.937	ผ่านเกณฑ์
IFI	> .90 (Tanaka, 1993)	.990	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 4 ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ของสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวม

ตัวแปรตาม	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรต้น		
			สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (ENV)	วัฒนธรรมองค์กร (ORG)	เทคโนโลยีดิจิทัล (TEC)
เทคโนโลยีดิจิทัล (TEC)	.56	ทางตรง	.36**	.43**	
		ทางอ้อม	–	–	
		โดยรวม	.36**	.43**	
ศักยภาพการ	.53	ทางตรง	.47**	.14**	.18**
ทำงานด้านการ		ทางอ้อม	.065**	.077**	–
บัญชีดิจิทัล (POT)		โดยรวม	.535**	.217**	.18**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4 แสดงค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองของเทคโนโลยีดิจิทัล (TEC) เท่ากับ .56 แสดงว่าสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและวัฒนธรรมองค์กรสามารถอธิบายความแปรปรวนของเทคโนโลยีดิจิทัลได้ร้อยละ 56 และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองของศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล (POT) เท่ากับ .53 แสดงว่าตัวแปรต้นทั้งหมด ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ วัฒนธรรมองค์กร และเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถอธิบายความแปรปรวนของศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลได้ร้อยละ 53

ผลการทดสอบสมมติฐาน จากตารางที่ 4 อธิบายได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจส่งผลเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล พบว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจส่งผลเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .47 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 2 เทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล พบว่า เทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 3 วัฒนธรรมองค์กรส่งผลเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล พบว่า วัฒนธรรมองค์กรส่งผลเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 4 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล โดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล โดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .065 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 5 วัฒนธรรมองค์กรส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล โดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า วัฒนธรรมองค์กรส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล โดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .077 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล

ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจส่งผลเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .47 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล โดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .065 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผ่านการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมระดับมหภาค (PESTEL Analysis) โดย Aguilar (1967) ที่แสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และกฎหมาย ล้วนมีผลต่อการดำเนินงานขององค์กร โดยเฉพาะปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานในวิชาชีพบัญชี การที่องค์กรสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้จะช่วยส่งเสริมให้นักบัญชีพัฒนาศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dumsiri and Channgam (2024) ที่พบว่าสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายในและ

ภายนอกส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน และงานวิจัยของ Bunnark and Bosakoranut (2020) ที่พบว่าสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายในและภายนอกส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ซึ่งสะท้อนว่าการมีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยีจะกระตุ้นให้นักบัญชีมีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ๆ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล

อิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล

ผลการศึกษาพบว่า เทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model) ของ Davis (1989) ที่อธิบายว่าเมื่อผู้ใช้งานรับรู้ถึงประโยชน์และความง่ายในการใช้งานของเทคโนโลยี จะนำไปสู่ทัศนคติเชิงบวกและความตั้งใจในการใช้งานที่สูงขึ้น ส่งผลให้เกิดการใช้งานเทคโนโลยีและพัฒนาศักยภาพการทำงาน การที่เทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลต่อศักยภาพการบัญชีดิจิทัลยังสอดคล้องกับทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovation Theory) ของ Rogers (2003) ที่แสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีที่มีความได้เปรียบสัมพัทธ์ ความเข้ากันได้ และสามารถสังเกตเห็นผลลัพธ์ได้ชัดเจน จะถูกนำไปใช้และพัฒนาศักยภาพของผู้ใช้งาน ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khuntong and Kalasindhu (2021) ที่พบว่าเทคโนโลยีทางการเงินบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประยุกต์ใช้การบัญชีดิจิทัล และงานวิจัยของ Mahachanon and Wiraterat (2024) ที่พบว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชี นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Laun (2024) และ Greenman et al. (2024) ที่พบว่าเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเฉพาะปัญญาประดิษฐ์และระบบอัตโนมัติเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ลดข้อผิดพลาดและเพิ่มความแม่นยำในการจัดทำรายงานทางการเงิน ทำให้นักบัญชีสามารถมุ่งเน้นไปที่งานที่มีมูลค่าสูงขึ้น เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การให้คำปรึกษา และการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์

เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของเทคโนโลยีดิจิทัลแต่ละประเภทต่อกระบวนการทำงานบัญชีพบว่าระบบคลาวด์มีจุดแข็งในการเข้าถึงข้อมูลแบบเรียลไทม์และลดต้นทุนโครงสร้างพื้นฐาน เหมาะสำหรับสำนักงานบัญชีในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลทางการเงิน ขณะที่ปัญญาประดิษฐ์แสดงศักยภาพสูงสุดในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน โดย Laun (2024) ระบุว่าสามารถลดเวลาการจัดทำรายงานได้ 40% และลดข้อผิดพลาด 60% เทคโนโลยีบล็อกเชนมีความโดดเด่นในด้านความปลอดภัยและความโปร่งใสของข้อมูล ส่วนระบบประมวลผลอัตโนมัติด้วยหุ่นยนต์เหมาะสำหรับงานที่มีรูปแบบคงที่ เช่น การทำบัญชีเงินเดือนเงินฝากธนาคาร และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ช่วยยกระดับบทบาทนักบัญชีจากผู้บันทึกข้อมูลเป็นนักวิเคราะห์และที่ปรึกษาทางธุรกิจ ซึ่งการผสมผสานเทคโนโลยีหลายประเภทเข้าด้วยกันจะสร้างประสิทธิภาพสูงสุดในการปรับปรุงกระบวนการบัญชีดิจิทัล (Ditkaew, 2023)

อิทธิพลของวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล

ผลการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมองค์กรส่งผลเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ วัฒนธรรมองค์กรส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล โดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .077 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับทฤษฎีวัฒนธรรมองค์กรของ Schein (1990) ที่พบว่าเมื่อองค์กรมีวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การปรับตัว และการยอมรับนวัตกรรม จะช่วยส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับกรอบแนวคิดคุณค่าการแข่งขันของ Cameron and Quinn (2006) ที่พบว่าวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความยืดหยุ่นและการพัฒนาจะส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่มาใช้

ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bunnark and Bosakoranut (2020) ที่พบว่าวัฒนธรรมองค์กรส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะวัฒนธรรมองค์กรแบบมุ่งเน้นการพัฒนาและการทำงานเป็นทีม และงานวิจัยของ Paithuan and Sincharoonsak (2025) ที่พบว่าวัฒนธรรมองค์กรด้านการบัญชี โดยเฉพาะความซื่อสัตย์สุจริต การมอบอำนาจ และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี การที่วัฒนธรรมองค์กรส่งผลทางอ้อมผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลแสดงให้เห็นว่าองค์กรที่มีวัฒนธรรมที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมการเรียนรู้จะสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล

ในทางปฏิบัติ การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง โดยองค์กรควรเริ่มจากการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมเกี่ยวกับการเป็นองค์กรดิจิทัลและสื่อสารให้พนักงานทุกระดับเข้าใจถึงความสำคัญของการปรับตัว จัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง สร้างระบบการให้รางวัลและการยอมรับสำหรับพนักงานที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงงาน งานวิจัยของ Wangraj and Netsuwan (2024) พบว่าการพัฒนาทักษะนักบัญชีและการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีผลกระทบสูงสุดต่อการเพิ่มศักยภาพของนักบัญชียุคดิจิทัล

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ภาพที่ 3 แสดงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัย จากภาพแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ของอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล โดยพบว่า 1) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีอิทธิพลสูงสุดต่อการพัฒนาศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลของนักบัญชี ความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงใน

ยุคดิจิทัลเป็นแรงผลักดัน ให้นักบัญชีต้องปรับตัวและพัฒนาทักษะใหม่ๆ 2) เทคโนโลยีดิจิทัลเชื่อมโยงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและวัฒนธรรมองค์กรเข้ากับศักยภาพการทำงาน เช่น ระบบบัญชีดิจิทัลช่วยให้ตอบสนองความต้องการรายงานที่รวดเร็วของลูกค้า และระบบคลาวด์สนับสนุนการทำงานร่วมกันในองค์กร 3) ปัญญาประดิษฐ์เปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานของนักบัญชีจากการบันทึกบัญชี การจัดทำรายงานทางการเงินไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและการให้คำปรึกษาเชิงกลยุทธ์ และ 4) การทำงานเป็นทีมและการสื่อสารมีความสำคัญสูงสุดในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ซึ่งสำคัญมากกว่าการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล

สรุป

การวิจัยเรื่องอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลของนักบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าสภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีอิทธิพลสูงสุดต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ตามด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและวัฒนธรรมองค์กรตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าทั้งสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและวัฒนธรรมองค์กรสามารถส่งผลทางอ้อมต่อศักยภาพการทำงานผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลได้ แสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีดิจิทัลทำหน้าที่เป็นตัวกลางสำคัญที่เชื่อมโยงปัจจัยภายนอกและภายในองค์กรเข้ากับการพัฒนาศักยภาพการทำงานของนักบัญชีในยุคดิจิทัล ผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนา

ศักยภาพนักบัญชีต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายมิติพร้อมกัน โดยเฉพาะการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีและการปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1) ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีอิทธิพลสูงสุดต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลและส่งผลทางอ้อมผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้น องค์กรควรพัฒนากลยุทธ์การปรับตัวตามความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคดิจิทัล โดยการสร้างระบบตอบสนองที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการติดตามและวิเคราะห์แนวโน้มการแข่งขันในอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ นักบัญชีสามารถเตรียมความพร้อมและพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2) ผลการวิจัย พบว่า เทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล และตัวแปรปัญญาประดิษฐ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในกลุ่มเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้น องค์กรควรมีแผนการลงทุนและการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการใช้ปัญญาประดิษฐ์และระบบอัตโนมัติในงานบัญชี พร้อมทั้งจัดการฝึกอบรมให้นักบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในการใช้งานเทคโนโลยีเหล่านี้

3) ผลการวิจัย พบว่า วัฒนธรรมองค์กรส่งผลเชิงบวกต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลและส่งผลทางอ้อมผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล นอกจากนี้ตัวแปรด้านการงานเป็นทีมและการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในกลุ่มวัฒนธรรมองค์กร ดังนั้น องค์กรควรเน้นการสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน และสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลในฐานะตัวกลางที่เชื่อมโยงปัจจัยภายนอกและภายในองค์กรเข้ากับการพัฒนาศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล ที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีอิทธิพลสูงสุดต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล และทั้งสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและวัฒนธรรมองค์กรสามารถส่งผลทางอ้อมผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลได้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ การพัฒนาศักยภาพนักบัญชีในองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้

1) การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษานักบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัลของนักบัญชีในภูมิภาคอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพนักบัญชีทั่วประเทศ

2) การวิจัยครั้งต่อไปสามารถศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลเพิ่มเติม เช่น ความรู้ด้านเทคโนโลยีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ที่อาจมีอิทธิพลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน

3) การวิจัยครั้งต่อไปสามารถใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยเพิ่มการศึกษาเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักบัญชีหรือผู้บริหารระดับสูง หรือการสนทนากลุ่ม เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการทำงานด้านการบัญชีดิจิทัล รวมถึงค้นหาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจไม่ได้รับการศึกษาในการวิจัยเชิงปริมาณ

References

- Aguilar, F. J. (1967). *Scanning the business environment*. Macmillan.
- Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99–120.
- Bollen, K. A. (1989). *Structural equations with latent variables*. Wiley.
- Bunnark, C., & Bosakoranut, S. (2020). The effects of organizational culture on the efficiency of accounting information technology institute of vocational education. *Journal of Buddhist Anthropology*, 5(4), 381–394. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/240617>
- Cameron, K. S., & Quinn, R. E. (2006). *Diagnosing and changing organizational culture based on competing values framework*. Jossey-Bass.
- Chaieurponsukh, T., & Sukwattanasinitt, K. (2023). Professional development guidelines for digital accounting firm. *Journal of Management and Development Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 10(1), 285–295. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JMDUBRU/article/download/265948/177983/1034118>
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychology testing* (5th ed.). HarperCollins Publishers.
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319–340.

- Department of Business Development. (2024). *Database system*. https://opendata.dbd.go.th/dataset/dataset_32_01
- Diamantopoulos, A., & Siguaw, J. A. (2000). *Introducing LISREL*. Sage.
- Ditkaew, K. (2023). *5G and Digital Accountants*. Chulalongkorn University Press.
- Dumsiri, M., & Channgam, J. (2024). Effect of accounting competency and organization environmental on the quality of financial reports for accounting firms in Pathum Thani Province. *The Journal of Institute of Trainer Monk Development*, 7(2), 340–348. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tmd/article/view/266571>
- Greenman, C., Esplin, D., Johnston, R., & Richards, J. (2024). An analysis of the impact of artificial intelligence on the accounting profession. *Journal of Accounting, Ethics & Public Policy*, 25(2), 188–203.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1998). *Multivariate data analysis* (5th ed.). Prentice Hall.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed.). Prentice Hall.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Pearson Prentice Hall.
- Kaosamang, Y., & Yangklan, P. (2023). The competency and skills of accountants in the digital era affect the operational efficiency in the finance department of the royal Thai army. *Journal of Social Science for Local Development Rajabhat Maha Sarakham University*, 7(4), 170–179. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/soc-rmu/article/view/263519>
- Kaplan, R., & Norton, D. (1992). The Balanced Scorecard – Measures that drive performance. *Harvard Business Review*, 70(1), 71–79.
- Khuntong, S., & Kalasindhu, K. N. (2021). Effects of organizational vision, accounting competency, accounting technology and operating environment on application of digital accounting of listed company in Thailand. *Journal of Modern Management Science*, 14(1), 43–54. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMMS/article/view/251391>
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). Guilford Press.
- Luan, Y. (2024). Application of artificial intelligence in corporate financial accounting. *International Journal of Emerging Technologies and Advanced Applications*, 1(8), 9–13.

- Mahachanon, P., & Wiroterat, C. (2024). Digital accounting proficiency affecting goal accomplishment of accountants in Thailand. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University*, 14(2), 227–239. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/npuj/article/view/278938>
- Paithuan, P., & Sincharoonsak, T. (2025). The influence of professional skills and organizational culture on accounting performance in vocational colleges under the Office of Vocational Education Commission in the Eastern Region and Bangkok. *Journal of Social Science for Local Development Rajabhat Maha Sarakham University*, 9(2), 125–137. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/soc-rmu/article/view/278301>
- Phromtao, T., & Poonpool, N. (2024). Effect of digital accountant potential on operational efficiency of Thai-listed company. *Journal of Accountancy and Management*, 16(4), 105–119. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/mbs/article/view/268742>
- Porter, M. E., & Heppelmann, J. E. (2014). How smart, connected products are transforming competition. *Harvard Business Review*, 92(11), 64–88.
- Rakrod, S., Leekpai, K., & Krongten, M. (2024). The influence of accounting skills and digital accounting systems on the work efficiency of accountants in the upper southern region. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(12), 687–703. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/271190>
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations* (5th ed.). Free Press.
- Samantong, S. (2024). Digital accounting and enhancing sustainability in organizations. *Rom Yoong Thong Journal*, 2(2), 75–88. <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/romyoongthong/article/view/3638>
- Schein, E. H. (1990). Innovative cultures and adaptive organizations. *Journal of Development Administration*, 7(2), 109–119.
- Schein, E. H. (1985). *Organizational culture and leadership: A dynamic view*. Jossey-Bass.
- Silcharu, T. (2017). *Research and statistical data analysis with SPSS and AMOS* (17th ed.). S. R. Printing Mass Products.
- Sricharumedhiyan, C., & Sricharumedhiyan, C. (2019). The effect of organization culture to working performances. *Journal of Dhammasuksa Research*, 2(1), 29–36. <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/dsr/article/view/433>

- Suwansri, S., & Saengkhiew, P. (2024). Digital-era accountant skills and operational processes affecting the work potential and financial reporting quality of accountants in accounting firms in the upper northern region. *Journal of Management Science Sakon Nakhon Rajabhat University*, 4(4), 1526–1540. <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JMSSNRU/article/view/3619>
- Tanaka, J. S. (1993). Multifaceted conceptions of fit in structural equation models. In K. A. Bollen, & J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 10–39). Sage.
- Taweesri, W. (2022). Organizational culture affecting the performance of organizational personnel. *Journal of Management and Local Innovation*, 4(2), 84–91. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jmli/article/view/261525>
- Wangraj, P., & Netsuwan, P. (2024). Success factors in implementing information technology to increase the potential of accountants in the digital age. *Payap University Journal*, 34(1), 1–16. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pyu/article/view/273991/182728>